

KOMPETENCE JDOU DO SVĚTA

Toto číslo bulletinu je z větší části věnováno mezinárodním aktivitám. „Akční rádius“ našich tréninkových programů se totiž postupně a stále intenzivněji rozšiřuje také do mezinárodních vod. Dvěma akcím zásadního významu – ukázkovým workshopům se zahraničními partnery v Barceloně a na Ostravici - je věnován samostatný prostor.

Další mezinárodní akce proběhla úspěšně v první půli září v polském Zakopaném. Trenéři RPIC-VIP a Kazuistu zde realizovali dva tréninky rozvíjející kompetenci k organizaci a plánování, a to v plném třídním rozsahu, paralelně pro dvě skupiny účastníků. Těmi byli naši polští partneři z projektu Pomysl na sukces. Dvě polské kolegyně se totiž již před časem zúčastnily jako pozorovatelky pilotního tréninku na Ostravici. Celá akce je zaujala natolik, že požádaly o předvedení celého tréninku v rodném Polsku. Jejich postřehy naleznete v tomto vydání bulletinu na straně 2. Reportáž z mezinárodní akce v Zakopaném bude teprve sepsána a poté publikována v příštím čísle.

Dalším mezinárodním počinem byla účast reprezentantů našeho projektu na prestižní evropské akci pojmenované Employment Week, která je pravidelně pořádána v Bruselu. Vzhledem k tomu, že se letos konal již po čtrnácté, lze hovořit o tradici i stále rostoucím renomé. Kromě workshopů na rozmanitá pracovní témata se zde pořádá výstava, v rámci níž prezentují své projekty organizace z celé Evropy. Naše účast na tomto podniku měla v letošním roce spíše „inspirační“ ráz. Byli jsme hosty na stánku našich anglických partnerů z North Devon College. Kromě informování o našem projektu bylo cílem zorientovat se a získat zkušenosti, abychom v příštím roce mohli uspět s vlastním stánkem i doprovodným programem. Publikaci o projektu Kompetence pro trh práce si se zájmem prohlédli i český komisař v Evropské unii, bývalý premiér Vladimír Špidla.

Pokračování na str. 2

HOSTILI JSME ZAHRANIČNÍ PARTNERY

V druhé polovině letošního května jsme hostili přibližně padesátku zahraničních kolegů, kteří jsou členy mezinárodních partnerství 50+ a Eurodeco, v rámci evropské iniciativy Equal, kde působí také naše rozvojové partnerství. Hlavním bodem jejich pobytu na severu Moravy byla mezinárodní konference, která proběhla ve čtvrtek 24. května. Kromě toho se uskutečnila také setkání expertů z obou mezinárodních partnerství, společenský večer v Hornickém muzeu a studijní cesta po našem regionu.

Konference

Ostravský hotel Atom byl dějištěm mezinárodní konference nazvané „Rozvoj kompetencí v kontextu Evropského rámce kvalifikací a partnerského přístupu“. Účastníci od nás i ze zahraničí ocenili především rozmanitost jednotlivých prezentací, která byla dána – na tuzemské poměry ne tak často vidaným – zastoupením zahraničních hostů.

O přivítání účastníků se postaral Miroslav Pulchart, člen Zastupitelstva a předseda Komise pro regionální rozvoj Moravskoslezského kraje. Poté moderátor celého dne –

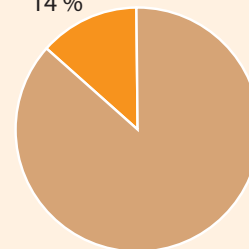
Zdeněk Karásek, manažer projektu Kompetence pro trh práce – předal slovo tiskové mluvčí Úřadu práce v Ostravě Světlavé Baďurové, která přítomné překvapila. Namísto očekávaných tabulek a grafů týkající se nezaměstnanosti, představila Moravskoslezský kraj jako region změny. Svou prezentaci založila na srovnání fotografií v minulosti, současnosti a plánované budoucnosti. Především na tvářích zahraničních účastníků bylo vidět překvapení, když viděli na plátně před sebou plány na využití území Karolína.

Pokračování na str. 9

FAKTA Z KONFERENCE

▼ Mezinárodní konference nazvaná „Rozvoj kompetencí v kontextu Evropského rámce kvalifikací a partnerského přístupu“, která proběhla 24. května 2007 v hotel Atom v Ostravě, se zúčastnilo celkem 162 účastníků, z toho 47 (tj. 29%) ze zahraničí – z Anglie, Portugalska, Katalánska, Polska, Německa a Belgie. Účastníci konference měli možnost vyjádřit míru své spokojenosti v dotazníku. Tuto možnost využili téměř dvě třetiny českých i zahraničních účastníků. Ti se vyjádřili, že konference jejich očekávání splnila (86%) či splnila částečně (14%).

částečně
14 %

ano
86 %

Také s organizační a společenskou stránkou konference byla drtivá většina tuzemských i zahraničních účastníků spokojena. Některé zajímavé příklady charakteristických odpovědí a dalších námětů, jež měli možnost účastníci konference volně zaznamenávat do dotazníku, jsou uvedeny v souboru „Vyhodnocení dotazníku spokojenosti účastníků konference“, které najdete na internetové adrese www.mamenato.cz, v sekci Konference. Další informace ke konferenci získáte v bulletinu na stránce 9 a 10.

Z OBSAHU

- ▼ Kompetence jdou do světa 1
- ▼ Jak si vedou „Klonaři“? 4
- ▼ Otestujte se 5
- ▼ Z tréninků 6
- ▼ Reportáže 7-8
- ▼ Hostili jsme zahraniční partnery 9-10
- ▼ Co se děje u Rulíků 11

KOMPETENCE JDOU DO SVĚTA

Pokračování ze str. 1

O tom, že jsme zaujali již při svém vstupu na evropskou scénu v Bruselu svědčí i bezprostředně navazující zájem o prezentaci projektu v prestižních parlamentních magazínech. Celostránková prezentace pod názvem „Czechs check new ways in soft skills development“ vyšla v červnovém čísle bruselského magazínu pro evropskou politiku „The Parliament“. Také britský parlamentní týdeník „The House Magazine“, ve svém prestižním čísle věnovaném nástupu Gordona Browna do role britského premiéra, otiskl tento článek o našem projektu.

Všechny výše uvedené akce směřovaly od nás směrem ven, tedy my jsme něco předváděli nebo předávali jiným. Fungovalo to však i naopak. V zimě jsme hostili kolegy z North Devon College. Přijeli se svým e-learningovým programem pro výuku angličtiny určenou cizincům a vyzkoušeli jej skutečně „naostro“. Dva dny jej testovali se dvěma skupinami – zaměstnanci a nezaměstnaní - celkem 30-ti lidí na pracovišti RPIC-ViP v Centru dalšího profesního vzdělávání v Havířově. Přestože se jednalo o skupinu začátečníků a trénink vedli rodilí mluvčí, dopadlo vše ke spokojenosti obou stran. Angličané se ujistili o tom, že program nejen funguje, ale že je poutavý natolik, až se přetahoval čas. A naši začátečníci viděli, že není čeho se bát. Překonali počáteční rozpaky a obavy z toho, že nebudou rozumět a nejen, že se něco naučili, ale odcházeli s velmi dobrými pocity a posíleným sebevědomím.

Co nás na cestě do světa čeká dál? S problematikou zaměřenou na rozvoj kompetencí jsme se zapojili do tří mezinárodních projektů předkládaných v rámci programu Leonardo našimi partnery z Belgie, Portugalska a Turecka. Koncem září uvidíme, které z předložených projektů budou schváleny k realizaci.

Co je však jisté již teď, je převod tréninkových programů do mezinárodního prostředí cestou překladu a adaptace vyvinutých materiálů (vlastní tréninky, veškeré další součásti kompletů a dabing dvd programů) ke všem čtrnácti kompetencím do angličtiny. A to je při vši skromnosti nejen krok, ale přímo skok do vod mezinárodních.

ZKUŠENOSTI Z MEZINÁRODNÍCH AKCÍ

„POMYSL NA SUKCES“

Pilotní trénink kompetence k organizaci a plánování měl tentokrát dvě neobvyklé účastnice. Byly jimi kolegyně z projektu Pomysl na sukces, realizovaného našimi polskými partnery z Wodzislawi. Přinášíme pár postřehů a dojmů paní **Marzeny Pilipiec a Barbary Jasińské – Musik**.

„Nápad zúčastnit se tréninku vyšel od nás, protože z mezinárodních pracovních jednání máme vcelku přesný obrázek toho, čím se zabývá váš projekt. Přijely jsme sem v roli pozorovatelů, protože být v roli účastníků by pro nás bylo z jazykových důvodů přece jen trochu obtížné. Chtěli jsme získat přesnější představu, jak se vaše tréninky odehrávají v praxi, jakým způsobem pracují trenéři, jaký efekt to má pro účastníky a jestli se skutečně naplňuje to, co

několikrát na mezinárodních schůzkách zaznělo – zážitkové zkušenostní učení - tedy opak klasické situace, kdy na jedné straně mluví a vysvětluje lektor či učitel a na druhé naslouchají a zapisují si účastníci. A opravdu jsme viděly, jak takové učení probíhá.

Vaši trenéři působí jako profesionálové a jsou perfektně připraveni. Nejde jen o to, že opravdu ví, o čem mluví a program má spád, ale i o to, jak umí pracovat se skupinou, jak si ji dokážou získat, zaujmout a mobilizovat. Uvádějí spoustu příkladů ze života, z praxe. Lidé jsou přítomni opravdu aktivní, spolupracují, zapojují se. Celé to působí jako hra a dobrá zábava, ze které odcházejí obohaceni o užitečné dovednosti a vědomosti. Líbila se nám například výměna rolí, kdy se v určité fázi tréninku sami účastníci stali trenéry. Zamlouvá se nám celá vaše koncepce. Je opravdu promyšlená. Vůbec celý pobyt zde je dobře zorganizovaný, odehrává se v pěkném prostředí.

Seznámily jsme se i s vašimi výukovými materiály. Vše považujeme za srozumitelné, přehledné a opět velmi profesionální. Původně jsme předpokládaly, že je to trénink jen pro nezaměstnané a až zde jsme zjistily, že ve skupině třetího modulu jsou většinou zaměstnanci z různých firem, dokonce jejich vedoucí, lidé z praxe.

Trénink k rozvoji kompetence k organizaci a plánování jsme si vybraly záměrně. Dovednosti spojené s touto kompetencí jsou velmi potřebné jak pro mladé lidi bez pracovních zkušeností, tak pro starší zaměstnance zvyklé na zastaralé způsoby práce a zaběhanou

rutinu. To je problém, se kterým se potýkáme. Takový trénink by jistě pomohl staré návyky změnit. Možnost zúčastnit se této akce je pro nás dobrou inspirací a i my osobně jsme se zde poučily. Plánujeme, že něco podobného zorganizujeme pro naše vlastní zaměstnance a partnery v projektu. Napadla nás také myš-

lenka, že bychom doma uspořádali trénink, který by vedli přímo vaši lektori.“

Evropský projekt „Kompetence pro trh práce“ v MS kraji

Rozvoj klíčových kompetencí, tedy vědomostí, dovedností a postojů, které jsou důležité pro uplatnění na trhu práce i v osobním životě, je

jedním z hlavních strategických cílů Moravskoslezského kraje v oblasti vzdělávání a zaměstnanosti.

Na základě průzkumu poptávky zaměstnavatelů v kraji a strategických dokumentů České republiky a Evropské unie bylo vybráno 14 klíčových kompetencí k systémovému rozvoji. Jedním z jejich hlavních rysů je „třénova-

telnost“, čili každý kdo chce a má k dispozici kvalitní rozvojový program se může v těchto kompetencích zlepšovat. Proto celý soubor 14-ti kompetencí označujeme společným heslem „Máme na to!“. K lepšímu pochopení obsahu jednotlivých kompetencí mohou přispět slogany a piktogramy, které vystihují jejich podstatu. Jejich seznam je následující:

Kompetence	Slogan	Piktogram
1. Kompetence k efektivní komunikaci	Kouzlo porozumění	
2. Kompetence ke kooperaci	Za jeden provaz	
3. Kompetence k podnikavosti aneb	Odměna za odvalu	
4. Kompetence k flexibilitě (operativnost a pružnost v myšlení a chování)	Změna je normální	
5. Kompetence k uspokojování zákaznických potřeb (orientace na zákazníka)	Co pro Vás mohu udělat?	
6. Kompetence k výkonnosti	Vytrvale k cíli	
7. Kompetence k samostatnosti	Zvládnout si svou roli	
8. Kompetence k řešení problému	Když se chce, tak to jde	
9. Kompetence k plánování a organizaci práce	Dvakrát měř a jednou řež	
10. Kompetence k celoživotnímu učení	Učím se, tedy jsem	
11. Kompetence k aktivnímu přístupu	Šťěstí přeje připraveným	
12. Kompetence ke zvládání zátěže (odolnost vůči stresu)	Co mě nezabije, to mě posílí	
13. Kompetence k objevování a orientaci v informacích	Cesta za poznáním	
14. Kompetence ke komunikaci v cizích jazycích	Bez bázně a hany	

Projekt je zaměřen na vývoj a ověřování nástrojů a metodik pro hodnocení a rozvoj vybraných kompetencí pro cílové skupiny zaměstnanců, zájemců o práci a nezaměstnaných, na vytvoření systému, který bude hodnotit výsledky rozvoje kompetencí, a na vytvoření regionálního systému analýz a prognóz trhu práce,

k získání zpětné vazby od zaměstnavatelů, vzdělavatelů, zaměstnanců a dalších subjektů na trhu práce.

Projekt „Kompetence pro trh práce“ je v současné době jedním z nejvýznamnějších systémových projektů v České republice,

kteřý se problematikou rozvoje kompetencí zabývá. Jeho mimořádný přínos spočívá v okamžité praktické využitelnosti komplexního tréninkového programu pro rozvoj klíčových kompetencí.“

JAK SI VEDOU „KLONAŘI“?

Termín „klon“ patří k naší projektové hantýrce, ale všichni víme, že se jedná o školské moduly, které vycházejí z tréninkových programů pro dospělé vytvářených vývojářskými týmy. Školské moduly jsou však mnohem více, než jejich pouhou modifikací. Je to samostatný ucelený materiál určený pro rozvoj kompetencí na základních a středních školách.

Počátkem února se uskutečnil další „klonařský“ výjezdní workshop, který se zabýval přípravou modulu kompetence k podnikavosti. Využili jsme této příležitosti a položili jsme tvůrcům několik otázek.

Jak hodnotíte dosavadní průběh vývoje klonů?

„První fáze, čili počátek, byl dost náročný. Měli jsme trochu zpoždění vzhledem k tomu, že se posouval začátek celého projektu. Neobtěžnější bylo sestavit funkční a efektivní pracovní týmy. Mým cílem bylo, aby v nich byli zastoupeni učitelé základních a středních škol, protože školské moduly mají sloužit jako metodická pomůcka nebo inspirace právě jim. Dneska už máme svůj zavedený systém a také partu nadšenců, kteří jsou ochotni věnovat svůj čas i podělit se o nápady a zkušenosti. V současné chvíli jsou vytištěny a distribuovány moduly kompetencí ke komunikaci (K1), spolupráci (K2) a podnikavosti (K3) a nyní pracujeme na kompetenci k celoživotnímu vzdělávání (K10). Vývojový tým školského modulu k podnikavosti byl posílen o specialisty ze Střední ekonomicko podnikatelské školy ze Studénky, což je přímo fantastická posila.“

Ivana Fialová

koordinátor pracovních týmů při vývoji školních modulů

Můžete nám přiblížit, jak problematiku kompetencí vidíte vy?

„Jako bývalý ředitel základní školy s vlastním pilotním školním vzdělávacím programem mám opravdu bohaté zkušenosti s tvorbou a prací na kompetencích, ať již ve spolupráci s ministerstvem školství nebo výzkumným ústavem pedagogickým. V porovnání s bývalými školskými podmičkami zde práce probíhá na základě větších zkušeností a především týmově. Snažíme se vytvořit skutečně praktickou pomůcku, kterou budou používat nejenom učitelé.“

Petr Kristiník

vývojář a zástupce partnerské organizace Svět vzdělávání

Čím může být projekt Kompetence pro trh práce zajímavý pro základní a střední školy?

„Oslovila nás jeho zaměřenost na kompetence. Jako ty nejvíce potřebné vybrali zaměstnavatelé z našeho kraje právě ty, které jsou v podstatě totožné s klíčovými kompetencemi vytyčenými v rámcových vzdělávacích programech jako hlavní cíl vzdělávání. Přitom vůbec nic nevěděli o právě startující reformě školství.“

Je to pro nás důkaz o tom, že se školství vydává potřebným směrem. Věřím, že to, co ve školských modulech projektu připravujeme, může školám pomoci. V našich materiálech však stále zároveň zdůrazňujeme, že aktivity, které školám prostřednictvím projektu nabízíme, jsou jen jedním z mnoha prostředků k rozvoji potřebných dovedností a kompetencí. Zdůrazňujeme, že používání těchto aktivit musí jít ruku v ruce s podstatnou změnou celého stylu výchovně vzdělávací práce. Škola, kde musí být žáci většinu času potichu, nenaučí nikoho komunikovat, škola, kde děti nesmějí spolupracovat, nenaučí kooperaci, škola, kde jsou vědomosti předkládány jako hotové pravdy, nenaučí řešit problémy... Tenhle stále ještě převládající způsob výuky je třeba změnit, ale věřte tomu, že to vůbec není snadné!“

Bohumil Zmrzlík

vývojář a ředitel ZŠ Mendelova v Karvině

Jak váš vývojový tým pracuje?

„Když jsem se do práce týmu zapojil, byl pro zlepšení komunikace vytvořen společný e-mail K3.equal@seznam.cz a následně i samostatný web pro dokumentaci K3.euweb.cz. Zde jsou umístěny veškeré rozpracované i hotové výstupy práce našeho týmu. Díky tomu přijeli na workshop všichni připraveni materiálně i technicky a naše společná práce byla velmi efektivní.“

Libor Jedlička

vývojář a zástupce partnerské organizace KVIC

Jak budou výsledky vaší práce využitelné ve školské praxi?

„Podrobně „rozklíčované“ kompetence přímo souvisí s hlavními cíli vzdělávání v nabíhající reformě základního školství. Umožňují učitelům u žáků přesně diagnostikovat úroveň dovedností potřebných pro život a na základě této diagnostiky je rozvíjet. Školské moduly obsahují řadu konkrétních cvičení, která mohou být využita ve výuce a zároveň mohou učitelům sloužit jako inspirace k dalším aktivitám.“

Miloš Šlapal

vývojář a zástupce partnerské organizace KVIC

PROJEKT KOMPETENCE PRO TRH PRÁCE TAKÉ NA ŠKOLÁCH

Projekt Kompetence pro trh práce se šíří prostřednictvím některých upravených tréninkových materiálů také na základní a střední školy. V současnosti jsou některé manuály tzv. „školských modulů“ zpracovány a ověřovány na základních a středních školách v Moravskoslezském kraji. To znamená, že problematika měkkých dovedností začíná pronikat také prostřednictvím projektu Kompetence pro trh práce do výuky. V tuto chvíli se jedná například o kompetence ke komunikaci, spolupráci či podnikavosti.

Po vyzkoušení těchto nástrojů vyškolenými učiteli při výuce na školách, poskytují tyto našemu vývojovému týmu zpětnou vazbu prostřednictvím speciálního internetového formuláře na adrese www.mamenato.cz. Kromě statistických údajů vyplňují v připraveném formuláři také například své zkušenosti při práci s materiály, zamýšlejí se nad možnými riziky a navrhnou doporučení k jednotlivým aktivitám, vyjadřují se, zda určitá cvičení splňují svůj cíl apod. Z těchto hodnocení mimo jiné vyplynulo, že se do začátku letošních letních prázdnin nějakým způsobem s nástroji pro rozvoj kompetence ke komunikaci setkala 1099 žáků, nástroje pro kompetenci ke kooperaci byly ověřeny s 868 žáky, v případě podnikavosti pak počet ověřených dosáhl čísla 1763 žáků.

V současnosti se chystá školský modul pro

rozvoj kompetence k celoživotnímu učení. Následovat budou moduly pro kompetenci k řešení problému a kompetenci k objevování a orientaci v informacích.

Dobrá zpráva pro všechny zájemce je, že se nám podařilo získat dodatečné finanční zdroje, které umožní proškolení dalších 100 učitelů ke každé z 6 vybraných školských kompetencí, celkem tedy až 600 učitelů. V období od podzimu 2007 do léta 2008 se uskuteční celkem 30 workshopů pro učitele základních a středních škol z Moravskoslezského kraje, kde budou proškoleni k práci se školskými moduly. A nejen to, také si je budou moci odnést k využití na základě bezplatné licence, kterou jim vystaví RPIIC-ViP. Přitom není vyloučeno, aby se alespoň některých workshopů účastnili i pozorovatelé z jiných krajů České republiky.

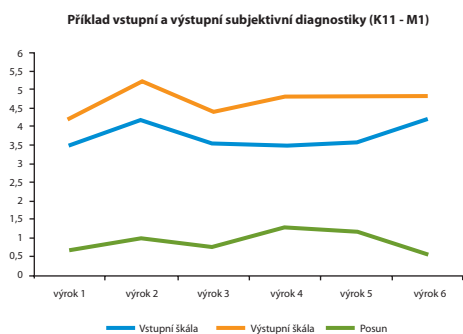
Diagnostika na tréninku

Všichni účastníci tréninku k rozvoji kompetencí procházejí diagnostikou. Ta je popsána v Manuálu diagnostiky, která je součástí „bedny“ materiálů k jednotlivým kompetencím. Kromě metod vhodných pro určení aktuální úrovně zvládnutí kompetence prostřednictvím

assessment centra je zde i další diagnostika. Pomocí ní posuzuje účastník sám sebe, proto ji nazýváme diagnostikou subjektivní. Cílem je zjištění, zda absolvování tréninku mělo pro účastníka nějaký význam, zda se skutečně něco dozvěděl a rozvinul své dovednosti.

Jako příklad uvádíme otázky, které účastníci vyplňují (zaškrtavají na škále od 1 do 7) na začátku a na konci třídeního tréninku. Následující tabulka s otázkami se vztahuje ke kompetenci k aktivnímu přístupu.

Otázka	Odpovědi (škála 1 - 7)	Průměrný posun
1. Když mám splnit nějaký úkol	1 = Splním jej přesně podle zadání 7 = Splním jej podle zadání, ale přemýšlím a navrhuji zlepšení	0,70
2. Při plnění společenského úkolu ve skupině	1 = Spoléhám více na ostatní 7 = Jsem aktivní, často přicházím s iniciativou jako první	1,00
3. V situaci, kdy mám splnit nějaký úkol nebo zadanou práci	1 = Úkol splním podle požadavků svých povinností 7 = Angažuji se nad rámec	0,80
4. V problémových situacích dávám přednost:	1 = Standardním, tradičním způsobům řešení 7 = Rád/a zkouším nové způsoby řešení	1,30
5. Když bych se měl sám zhodnotit jsem člověk spíše:	1 = Pasivní 7 = Aktivní	1,20
6. Když se dostanu do situace, kdy mám hledat nové způsoby řešení:	1 = Cítím se bezradný/á, nejistý/á, mám pocit, že nic nemůžu vymyslet 7 = Takové situace vítám, jsou pro mě motivující.	0,60

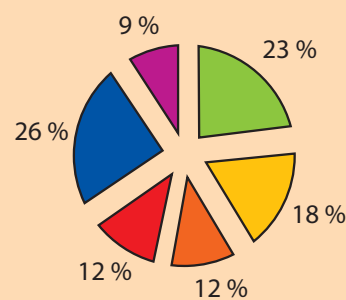
Při vyhodnocení odpovědí na tyto otázky vytváříme průměrné hodnoty pro jednotlivé výroky (viz tabulka). Poté dojde ke srovnání průměrů hodnot (vstup – vyplnění při zahájení tréninku, výstup – vyplnění při ukončení tréninku). Odečteme-li vstupní hodnoty od výstupních, dostaneme číslo vyjadřující posun (v uvedeném grafu červená křivka).

Z výše uvedeného grafu můžeme například vyčíst, že ve všech sledovaných oblastech (viz otázky/výroky) došlo v průměru u skupiny trénované v kompetenci k aktivnímu přístupu (modulu 1) k pozitivnímu posunu. Největší pozitivní posun byl dle skupinového průměru ve výroku 4 - účastníci na škále od 1 do 7 častěji zahrnovali vyšší hodnoty, z čehož vyplývá, že účastníci se přiklánějí po absolvování tréninku při řešení problémů k novým a méně standardním metodám.

Na závěr každého tréninku jsou všichni účastníci taktéž vyzváni k vyplnění dotazníku spokojenosti (škála od 1 do 5). Opět jsou vytvářeny průměrné hodnoty a odpovědi k jednotlivým otázkám jsou vyhodnocovány nejen za jednotlivé skupiny (moduly), ale také jednotlivé kompetence. V následujícím grafu je zachyceno vyhodnocení za 2 otázky pro 3 různé kompetence (očíslovaný seznam kompetencí naleznete v tomto bulletinu na straně 3.

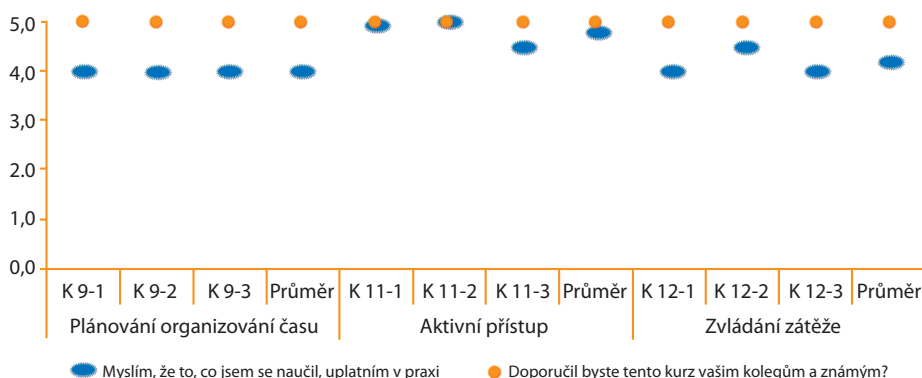
FAKTA

Prozatím se uskutečnilo celkem 33 třídeního tréninků na rozvoj 11 kompetencí. Těchto akcí se zúčastnilo celkem 330 osob, z toho 241 žen a 89 mužů. Z cílových skupin to bylo: 77 dlouhodobě nezaměstnaných ve věku nad 50 let, 60 nezaměstnaných absolventů, 26 žen po mateřské dovolené, 39 dlouhodobě nezaměstnaných osob z průmyslu, 13 zaměstnanců uvolňovaných při restrukturalizaci těžkého průmyslu, 84 zaměstnanců malých a středních podniků a 31 studentů. Procentuální zastoupení jednotlivých skupin je uvedeno v grafu.

- nezaměstnaní nad 50 let
- dlouhodobě nezaměstnaní z průmyslu
- zaměstnanci MSP
- nezaměstnaní absolventi
- další skupiny
- studenti

Z dotazníku spokojenosti (2 otázky)

MY K NIM ANEB TRÉNOVALI JSME V BARCELONĚ

První únorový týden byl ve znamení mimořádně náročné a důležité akce, kterou si od nás vyžádali naši zahraniční kolegové. Impuls k tomu vzešel na pracovním jednání v Neapoli na podzim loňského roku, kdy naši partneři projevili eminentní zájem o detailní seznámení s programy na rozvoj kompetencí, které jsme vyvinuli. Organizace se ujali španělské kolegové. Ve Vallés Occidental, nedaleko Barcelony, se sešla skupina 33 odborníků z pěti zemí. My v roli lektorů, Němci, Portugalci, Poláci a nejsilněji zastoupení Katalánci v roli účastníků tréninku. Ten trval dva dny, pokaždé od rána do pozdních odpoledních hodin. Příprava byla náročná, protože trénink probíhal v angličtině se simultánním tlumočením do katalánštiny. Materiály musely být přeloženy předem a nebylo jich málo. Každý účastník tréninku si z prvního dne odnášel složku

čítající 30 ukávek našich projektových výstupů a druhý den pracovní sešit, kde jich bylo obdobné množství. Naše trenérská skupina o pěti lidech si stanovila celkem **tři cíle**, které trénink ve Španělsku beze zbytku naplnil. Tím prvním bylo **pochopení celkového rámce našeho projektu** ze strany partnerů. Tedy souvislostí a významu klíčových kompetencí ve spojení s pracovním trhem a požadavky zaměstnavatelů. Diskutovalo se o kompetenčních modelech, o znalostech získaných tradičním vzděláváním, profesních dovednostech nabytých praxí a měkkých dovednostech neboli kompetencích. Jejich rozvíjení je velmi potřebné, ale běžné vzdělávací systémy to zatím příliš neumí. A právě v tom spočívá unikátnost našich tréninkových programů. Druhým cílem našeho tréninku bylo seznámit zahraniční kolegy, a to velmi podrobně, **s procesem vytváření programů na rozvoj kompetencí**. Proces byl popsán od první schůzky vývojového týmu po odzkoušení programu v pilotním tréninku, přes úpravy až po konečné vytištění hotového produktu. Objasnili jsme jim také, jak připravujeme trenéry kompetencí a co všechno obnáší cesta k získání trenérské licence. Současně s procesem jsme jim před-

stavili obsah „beden“ – tedy vlastní tréninkové programy, související diagnostiku a interaktivní DVD programy. Vše, o čem se hovořilo, dostali účastníci tréninku do rukou. Kromě obsahu jim byla vysvětlena i forma, logické souvislosti a návaznosti tréninkových nástrojů. Třetím cílem a samozřejmě jakýmsi vyvrcholením byla ochutnávka vlastního tréninku kompetencí. Využili jsme vybraná cvičení dvou z celkových 14-ti kompetencí, a to Kooperace a Flexibility. „Ukočirovat“ trénink s velkou mezinárodní skupinou čítající 28 účastníků bylo sice náročné, ale také lektorsky velmi cenné. Přesvědčili jsme se v praxi, že naše tréninkové programy výborně fungují i v mezinárodním prostředí. Aktivní zapojení účastníků, jejich živé reakce a ocenění přínosu, který vyjádřili ve formální i neformální diskusi během akce, nám jednoznačně potvrdily evropský rozměr našeho projektu a Komenského filozofie „škola hrou“. O výsledku vypovídá také závěrečná anketa, během které se mohli účastníci anonymně a písemně vyjádřit k 6-ti otázkám souvisejícím s předvedenými nástroji a tréninkem kompetencí.

Barcelonské ohlasy

Požádali jsme čtyři účastníky tréninku, aby nám odpověděli na dvě otázky:

1. Seznámili jste se podrobně s naším projektem. Jaký na něj máte názor?

2. Co si myslíte o jeho využitelnosti ve vašem regionu?

Lucia Schuegger, Frau und Beruf GmbH, Mnichov

1. Pro mne, coby trenérku, byla možnost nahlédnout do vaší kuchyně a dozvědět se, jak vyvíjíte tréninkové moduly a provádíte jednotlivá cvičení, nesmírně zajímavá. Je to velice racionální koncept a je pro mne inspirací pro mé vlastní tréninky a assesment centra. Děkuji Vám za to.

2. Vše, co si odtud odnáším, prodiskutujeme v naší EQUAL pracovní skupině. Domnívám se, že by vaše tréninky nebo jejich části, mohly být využitelné hned pro několik našich cílových skupin a projektů.

Ana Filipa Kirkby, ISG, Lisabon

1. Projekt Kompetence pro trh práce je hodně zajímavý, velmi dobře strukturovaný, postihující krok za krokem vše, co vede k získání klíčových kompetencí. Rozvíjet měkké dovednosti je nesnadné, ale vaše metoda „learning by doing“ se zdá být pro dosažení cílů odpovídající. Ukázky cvičení obou kompetencí pro mě měly velký význam a mám jasnou představu, co váš trénink může lidem přinést.

2. Náš portugalský projekt B – Sapiens se rovněž zabývá měkkými dovednostmi. Používáme tzv. metodu B - learningu, jde tedy také

VÝSLEDKY ANKETY

Obdrželi jsme celkem 23 vyplněných dotazníků k 6-ti otázkám/tvrzením, výsledky jsou následující.

Otázky/tvrzení	Vůbec ne	Ne	Spíše ne	Spíše ano	Ano	Mimořádně
Trénink kompetencí byl zajímavý	-	-	-	1	8	14
Co jsem se naučil(a) na tréninku bude užitečné pro mou práci	-	1	2	6	10	4
Všechny informace byly jasné a srozumitelné	-	-	-	7	11	5
Teorie byla spojena s praktickými příklady	-	-	-	2	11	10
Obdržené materiály byly užitečné a inspirativní	-	-	1	4	11	7
Do jaké míry jsou tyto programy využitelné pro Vás/Vaši organizaci? ¹	-	1	2	8	7	4

¹Na tuto otázku jeden z účastníků neodpověděl

o zážitkový trénink a já si myslím, že metodologie, se kterou jste nás zde seznámili nám pomůže vylepšit naši metodologii.

Tomasz Lachowicz, PRR „NA FALI“, Sopoty

1. Vaše nástroje jsou velmi užitečné jak pro trenéry, tak pro lidi, kteří tréninky připravují. Navíc opravdu měkké dovednosti rozvíjejí. Opravdu oceňujeme, co jste dokázali vytvořit a také způsob, jakým jste toho dosáhli. Celé jste nám to předvedli. Jsme si vědomi, že nástroj potřebuje nějaká zdokonalení. Doufáme, že to bude brzy a budeme moci s vámi začít spolupracovat.

2. Domníváme se, že některé části vašeho systému jsou přenositelné a využitelné, přestože se podmínky našich regionů liší. Společně to hlouběji promyslíme.

Clara Serra Moya, Foment de Terrassa S.A, Vallés Occidental

1. UVědomila jsem si, že musíme změnit způ-

sob, jakým pracujeme, protože realita je jiná každý den. Práce s lidmi a trénink rozvíjející jejich kompetence může pomoci adaptabilitě lidských zdrojů.

2. Myslím si, že spolupráce s jinými zeměmi vede vždy ke sdílení znalostí. Někdy je opravdu obtížné změnit strategie firem, ale bylo by rozhodně zajímavé trávit čas tréninkem, který rozvíjí měkké dovednosti. A to je cesta, jak se přizpůsobovat měnící se realitě.

Z TRÉNINKŮ PRO ZAHRANIČNÍ KOLEGY

ONI K NÁM ANEB TRÉNOVALI JSME NA OSTRAVICI

V prvním květnovém týdnu k nám přijeli experti ze vzdělávacích institucí ve Velké Británii (University of Exeter a North Devon College) a také z vlámské části Belgie (Syntra-West). Tyto zkušené matadory doplnily 2 začínající konzultantky z Rumunska – Cristina Retegan

(Psihoselect) a Diana Suci (RPIC-ViP). Nebýt toho, že další 2 zájemkyně z Ukrajiny nedostaly vízum, protože nebylo možné jejich faxem „protlačit“ naši pozvánku, mohla být společnost ještě pestřejší.

Třetí den tréninku, na terase zalité sluncem

a dobrou pohodou, nám tito profesionálové „vysekli“ celou řadu poklon. Místo slov však nechme mluvit 2 plakáty na téma „Ostravice a trénink kompetencí“, který na závěr vytvořily dvě skupiny účastníků a za nimi následující statistické vyhodnocení dotazníků spokojenosti.

Vyhodnocení dotazníku spokojenosti

Položka / pořadové číslo účastníka	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Průměr	Medián
Trénink byl zajímavý.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5,0	5
Co jsem se naučil(a) na tréninku bude užitečné pro mou práci.	4	4	4	5	4	5	4	4	4	4,2	4
Všechny informace byly jasné a srozumitelné.	4	4	4	4	4	4	5	4	5	4,2	4
Teorie byla spojena s praktickými příklady.	5	5	4	5	4	4	5	5	5	4,7	5
Obdržené materiály byly užitečné a inspirativní.	5	5	5	4	5	5	5	5	4	4,8	5
Do jaké míry jsou tyto programy využitelné pro Vás/Vaši organizaci?	4	5	4	5	3	5	4	5	4	4,3	4

Poznámka: Tréninku se zúčastnilo 9 účastníků, v dotazníku spokojenosti hodnotili absolvovaný trénink vždy na škále od 0 do 5, kdy 5 znamenalo nejvyšší hodnocení.

HOSTILI JSME ZAHRANIČNÍ PARTNERY

Prvním zahraničním přednášejícím byl Dr. Peter Whalley z anglické University of Exeter, který pohovořil spíše v obecnější rovině o tzv. přenositelných kompetencích a zároveň zasadil jejich rozvoj do kontextu vzdělávacích rámců Spojeného království i Evropské unie. O něco později, ve svém druhém vystoupení, tyto své úvahy zacílil v prezentaci nazvané Analýza dovedností – rozvoj kvalifikací zaměřených na zaměstnatelnost starších pracovníků v malých a středních podnicích. Pro mnohé účastníky byl zajímavý také příspěvek z Německa. Maria Rauch a Lucia

Schuhegger představily integrovaný přístup k rozvoji dovedností v Mnichově. Po přestávce a tiskové konferenci vystoupil vlámský expert Joeri Vanbiervliet, který představil nástroje k managementu znalostí ve vztahu ke starším zaměstnancům. Podobně laděná byla i vystoupení dalších expertů. Maria Margarida Segard z Portugalska hovořila o koučování a managementu znalostí při vzdělávání na pracovišti a řízení věkové struktury. Katalánská expertka projektu „IMPAC-TEM Vallès“ Teresa Zamora pak přidala několik zajímavých zkušeností z oblasti diagnostiky podniku.

Hravou, téměř komiksovou, podobu své prezentace zvolily zástupkyně domácího projektu - Jenifer Kaločová a Hana Kučová z firmy RPIC – ViP s.r.o. Projekt Kompetence pro trh práce představily na životních příbězích dvou postavíček – pana Modrého a pana Červeného. Svou prezentaci logicky nazvaly výstižným termínem Kompetence pro život. Poté následovala vystoupení hostů z Polska. Grazyna Majchrowska z nedalekého region Wodzislaw pohovořila o rozvoji schopností a dovedností u zaměstnanců a zaměstnavatelů v sektoru malých a středních firem. Maciej Kochanowski z přímořských Sopót poté seznámil přítomné s projektem Na vlně, jehož cílem je pomoci dlouhodobě nezaměstnaným lidem k práci. Závěr konference patřil další prezentaci projektu Kompetence pro trh práce, tentokrát části věnované informacím z trhu práce. Marek Gavenda v odlehčené formě vysvětlil princip regionálního systému analýz, jeho budování a možnosti dalšího využití. Jeho prezentace, v níž vtipně srovnával fáze budování informačního systému s budováním rodiny (a neotřele operoval s pojmy jako jsou třeba namlouvání, dítě, děloha, genetický materiál, vývoj plodu či porod), sklídila velký ohlas. Výše popisované prezentace v PowerPointu lze stáhnout na

internetové adrese www.mamenato.cz, v sekci Konference.

Oceňována byla pestrost

Názory účastníků na konferenci zjišťoval dotazník spokojenosti. Jak výsledky napovídají, drtivá většina tuzemských i zahraničních účastníků byla s konferencí spokojena. Přinášíme pár zajímavých postřehů (všechny naleznete na internetové stránce www.mamenato.cz v sekci Konference).

Odpovědi na otázku „Co Vás na konferenci nejvíce zaujalo?“

„Pestrost pozvaných zemí, výběr témat, obsáhllost tématu z různých hledisek.“

„The great atmosphere of friendship, understanding.“

„Possibilities to meet people from others partnership, very pleasant atmosphere, very interesting presentations.“

„Různorodé řešení problému nezaměstnanosti v rámci EU.“

Odpovědi na otázku „Co konkrétně je / bude pro Vaši práci či pro Vás osobně užitečné?“

„Inspirace pro projekty zaměřené na rozvoj lidských zdrojů“

„Srovnání se zahraničím, okoukání zajímavých prezentačních dovedností, lekce angličtiny atd.“

„Získání většího přehledu, co se v Evropě děje.“

„Spojit se s katalánskými partnery a zjistit více o jejich diagnostice podniku.“

„Otázka implementace resp. začlenění kompetencí do vzdělávacího procesu.“

„Uvědomit si v dnešním rychlém světě, že každý má určité dovednosti, znalosti, pozitivní, silné stránky a těch je potřeba si všimnout a stále je rozvíjet ke prospěchu všech.“

„A difficult question to me because for that

I would need more depth. I will have a look at the provided presentations in the internet and check the homepages of the presented projects.“

Další program

Večer po konferenci byl věnován neformální diskusi v rámci společenského večera v Hornickém muzeu Landek v Ostravě – Petřkovicích a následující den poté studijní cestě po zajímavých místech v našem regionu.

Už samotné Hornické muzeum (a také prostor Kompressorovny, kde se společenský večer konal) bylo pro „přespolní“ i domácí velmi inspirativní. Zvláště po setmění působí toto místo téměř magicky, jako ponor k průmyslovým kořenům Ostravy. S industriální minulostí v zádech si přitom člověk může daleko intenzivněji uvědomit fakt, že právě v této době region dynamicky mění svou tvář. Vzniká zde nové sociálně-ekonomické uspořádání, které mnozí označují za informační, znalostní, turbulentní či postindustriální společnost. V této „epoše rychlé změny“ přestávají staré rigidní (nejen vzdělávací) systémy platit a nastolují se nové, v nichž přenositelné kompetence a měkké dovednosti hrají klíčovou roli pro udržení konkurenceschopnosti. Večírek byl vhodnou příležitostí porovnat své názory a recepty, navázat spolupráci a přemýšlet o dalších společných projektech.

HOSTILI JSME ZAHRANIČNÍ PARTNERY

Následujícího dne se vydal autobus se zahraničními účastníky a v doprovodu skupiny domácích expertů, vládnoucích dobře anglickým jazykem, na studijní cestu po našem regionu. První zastávka byla v havířovském Centru dalšího profesního vzdělávání, kde probíhá řada vzdělávacích kurzů a kam od června rozšiřuje svou činnost Centrum excellence pro klíčové kompetence. Následovala cesta přes nádherné golfové hřiště na Čeladné. Dobře namíchaný programový koktejl, s ochutnávkou golfu pod vedením zkušených trenérů, procházkou areálem s výkladem marshalla a k tomu scénérie nádherné beskydské základny zanechala dojem, který před svým příjezdem „naši cizinci“ určitě nečekali. Jako korunka na závěr pak působila návštěva pana Poláška a jeho stáda dlouhosrstých skotských krav, která se změnila v piknik v trávě, kde čerstvé frgály podkreslovaly vyprávění o tom, jak se z mistra ve Vítkovicích stal podnikatel a farmář. Spontánní vděk našich hostů za nádherný zážitek z regionu, kam přijížděli se smíšenými očekáváními, byl odměnou pro nás organizátory a dobrou víztkou pro nás krajany. Dokladem budiž následující e-mail, který rozeslal všem partnerům Jost Wagner z Mnichova:

*„Dear transnational Friends!
Due to successful Polish-German cooperation, Maciej and me now can proudly present a nice collection of pictures taken at our wonderful meeting in Ostrava.*

Please follow the link: <http://picasaweb.google.com/jost.wagner> The pictures give a good impression of the very nice and well organized meeting we had in Ostrava. Thanks again to our Czech Partner, who did a fantastic job! Best regards from Munich and hope to see you all soon

Jost“

STŘÍPKY Z PROJEKTU

Vydali jsme publikaci Kompetence pro trh práce

Koncem letošního května spatřila světlo světa nová česko-anglická publikace informující o projektu Kompetence pro trh práce. Na barevně vyvedených stránkách seznamuje čtenáře nejen s výstupy projektu, ale i důvody, proč je celý projekt realizován. Po úvodním slovu Zdeňka Karáska, v němž uvádí historii vzniku projektu k rozvoji kompetencí, následují kapitoly výstižně nazvané Proč kompetence?, Jaké kompetence chceme rozvíjet?, Jak vznikají tréninkové programy?, Jak se ověřují v praxi?, Jak vypadají hotové programy připravené pro trénink kompetencí? či Jak zajistíme kvalitu tréninků k rozvoji kompetencí?

Zastoupeny jsou i ohlasy uživatelů vyvinutých nástrojů na rozvoj klíčových kompetencí, a to nejen z České republiky, ale i zahraničí. Případný čtenář se navíc dozví, které organizace se na projektu podílí a jakými způsoby se výsledky budou dále šířit.

Prezentační panel je na světě

Na květnové konferenci Kompetence pro trh práce v evropském prostoru jsme poprvé představili nový informačně – propagační panel, jehož návrh zpracoval jeden z členů našeho týmu Marek Šnapka. Mnohé nadchnul svou hravostí i svěžími barvami. Pro četné dotazy těch, kteří panel na konferenci shlédli, přinášíme pár osvětlujících poznámek samotného autora návrhu.

„Výchozím bodem panelu je motto „Rozdíl je v lidech“ a internetová stránka www.mamenato.cz. Těmto prioritám byl návrh podřízen. Současně bylo snahou, aby měl návrh něco výrazného, co by upoutalo a „přinutilo“ lidi zaměřit svou pozornost k panelu, tedy jeho obrazové ztvárnění. Proč tedy pajduláci v takové podobě? Zdáli se mi takto dostatečně tvárná a vhodná pro vyjádření skutečnosti, že každý máme svou osobnost. Odlišnosti vyjadřují jejich hlavy (barva, tvar) i rozdílné polohy těla,

jež navíc vnášejí do celého návrhu dynamiku. Panel je tvořen z jednoduchých čistých barev, žádné přechody, stíny, šmouhy a zároveň má jednoduché linie. To vše by ho mělo dělat přehlednějším a podporovat slogan Rozdíl je v lidech / People Make The Difference a hlavně odkazovat k internetové adrese, pomoci které si ti, které panel zaujal, mohou dohledat vše potřebné.“

Co se děje u Rulíků?

Tuto otázku můžete položit týmu, který se podílí na přípravě a natáčení videoprogramů, jež jsou také součástí projektu Kompetence pro trh práce. Jak jsme už informovali v minulém čísle tohoto bulletinu (v lednu 2007), ke každé ze čtrnácti kompetencí je připraven samostatný interaktivní videoprogram, který podporuje trénink. Spojovacím článkem seriálu je rodina Rulíkových a průvodce programem – fiktivní Jan Klíč.

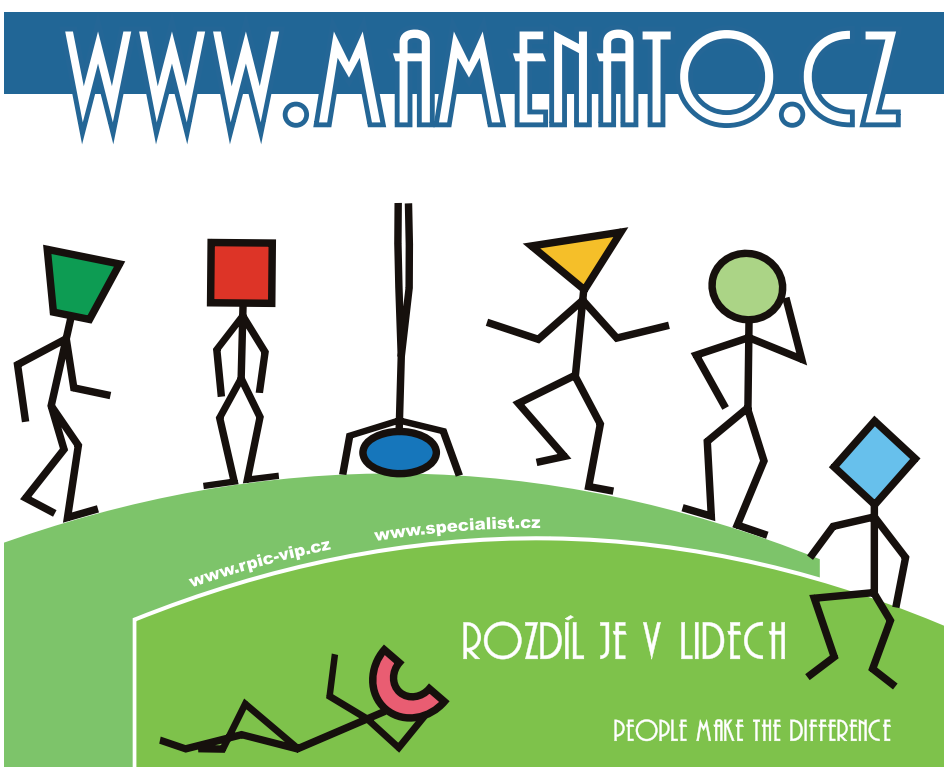
Od minulého vydání našeho bulletinu se toho u Rulíků stalo opravdu hodně. Dokončeny byly další tři díly jejich příhod. Vztahují se ke

kompetenci k zákaznické orientaci, flexibilitě a samostatnosti. V jednom z nich se Rulítkovi chystají na dovolenou a že přípravy na cestu bývají někdy náročné, zná z vlastní praxe většina z nás. Videoprogram této situace využívá k obohacení tréninkových postupů.

Každopádně, přibyla dvě nová prostředí – knihkupectví a pasáž s obchody, jak ji známe z nákupních center; přibyla i několik nových postav. Některé z nich se v natočených dílech pouze „mihly“, s jinými se znovu setkáme. V srpnu totiž proběhlo natáčení další trojice – řeší se v ní problémy, organizuje se i plánuje a také se podává výkon. Ano, videoprogramy se týkají uvedených kompetencí.

Co dalšího Rulítkovy čeká? Samozřejmě další čtyři díly. Ale ještě důležitější novinkou je to, že vyrazí do světa. Tentokrát však ne na dovolenou. Budou plnit své poslání coby součást tréninkových programů kompetencí pro trh práce v připravované cizojazyčné verzi. Celý seriál bude totiž nadabován do angličtiny. Role průvodce se dokonce ujme rodilý mluvčí a všechny jeho vstupy budou přetočeny.

▼ ROZVOJOVÉ PARTNERSTVÍ KOMPETENCE PRO TRH PRÁCE

RPIC - ViP	www.rpic-vip.cz
Moravskoslezský kraj	www.kr-moravskoslezsky.cz
ČEZ	www.cez.cz
AG Synerko	www.agsynerko.cz
Úřady práce v Moravskoslezském kraji	portal.mpsv.cz/sz/local
Krajská hospodářská komora Moravskoslezského kraje	www.khkmsk.cz
Svět vzdělávání	www.eco.cz/svet_vzdelavani
Kazuist	www.kazuist.cz
DC Vision	www.dcvision.cz
PAM market	www.pam-market.cz
Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků	www.kvic.cz
Kvalifikační a personální agentura	kapa.trz.cz
Ostravská univerzita	www.osu.cz
Specialist Service	www.specialist.cz
Hospodářská rozvojová agentura Třinecka	www.hrat.org
AHRA - Consulting	www.a-hra.cz

▼ MEZINÁRODNÍ PARTNERSTVÍ

www.50plus-equal.eu	www.eurodeco-equal.org
K+50 (Belgium)	Development of Competences in the Munich Region (Germany)
Competencies for Labour Market (Czech Rep.)	Competencies for Labour Market (Czech Rep.)
Idea for Success (Poland)	FILOME (Italy)
Skills Analysis (Great Britain)	On the Wave (Poland)
	B - SAPIENS (Portugal)
	IMPAC-TEM VALLÈS (Spain)

KOMPETENCE PRO TRH PRÁCE – Bulletin pro změnu v přípravě lidských zdrojů. Web: <http://kompetence.rza.cz>. Vychází přibližně jednou za čtvrt roku v rámci projektu EQUAL „Kompetence pro trh práce“.

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a Státním rozpočtem České republiky. **Kontakt na redakci:** RPIC – ViP s.r.o., Výstavní 2224/8, 709 00 Ostrava–Mariánské Hory, Jan Havlena – šéfredaktor (havlena@rpic-vip.cz, tel.: 596 611 953, fax.: 596 626 917). Grafika: PAM market, s. r. o. © Všechna práva vyhrazena. Bez předchozího souhlasu firmy RPIC – ViP s.r.o. je zakázána jakákoli další publikace, přetištění nebo distribuce (tištěnou i elektronickou formou) jakéhokoli materiálu nebo části materiálu zveřejněného v tomto bulletinu.

18. - 19. 9. 2007

Certifikační trénink trenérů - Kompetence k flexibilitě

19. 9. 2007

Workshop pro učitele – Kompetence k celoživotnímu učení

9. - 10. 10. a 23.10. 2007

Didaktický trénink trenérů (6. běh)

11. - 12.10. 2007

Certifikační trénink trenérů - Kompetence ke zvládnutí zátěže

18. - 19.10. 2007

Certifikační trénink trenérů - Kompetence k řešení problémů

7. - 9.1. 2007

Rozdělení účastníků tréninku formou assessment center - Kompetence k objevování a orientaci v informacích

14. - 16.1. 2007

Rozdělení účastníků tréninku formou assessment center - Kompetence ke komunikaci v cizích jazycích

15. - 17.1. 2007

Ověřovací trénink - Kompetence k objevování a orientaci v informacích

21. - 23.1. 2007

Rozdělení účastníků tréninku formou assessment center - Kompetence k celoživotnímu učení

22. - 24.1. 2007

Ověřovací trénink - Kompetence ke komunikaci v cizích jazycích

29. - 31.1. 2007

Ověřovací trénink - Kompetence k celoživotnímu učení

Aktualizovaný podrobný kalendář akcí naleznete na www.mamenato.cz

www.mamenato.cz

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem EU a státním rozpočtem České republiky.

KONTAKTY

RPIC – ViP s.r.o.

Výstavní 2224/8

709 00 Ostrava – Mariánské Hory

Zdeněk Karásek – manažer projektu

(karasek@rpic-vip.cz, tel.: 596 616 795)

Kateřina Zomberová – administrátor projektu

(zomberova@rpic-vip.cz, tel.: 596 616 794)